

В. Г. ФЕДОРЕНКО, д-р екон. наук, проф.
(Спілка будівельників України, м. Київ)

І. О. МАРИНІЧ, докторант

С. В. ФЕДОРЕНКО, докторант

Л. Л. ЗАКЛЮКА, докторант

(Міжрегіональна Академія управління персоналом, м. Київ)

ІНВЕСТИЦІЇ В ІННОВАЦІЙНОМУ ПРОЦЕСІ ПРИ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ БУДІВНИЦТВА УКРАЇНИ

Наукові праці МАУП, 2002, вип. 3, с. 213–215

В інноваційному процесі структурної перебудови економіки України інвестиції відіграють одну з найважливіших ролей.

Формування ефективної структурної політики зумовлює багатоплановий характер процесу перебудови галузевої структури економіки: в технологічному аспекті — з погляду розвитку ресурсів виробництва; в організаційно-господарському і соціально-економічному аспектах — як форма і способи його розвитку. Тому структурна політика органічно пов'язана з іншими напрямками державної політики, що визначають основні структурні співвідношення економіки. Мета структурної політики — забезпечення необхідної структурної динаміки, тобто підвищення спроможності вітчизняної економіки здійснювати відтворення, значною мірою базуючись на модернізації своїх внутрішніх технологій і організаційних засад. В умовах ринкових відносин таке розуміння мети і змісту структурних перетворень відповідає основним положенням концепції техніко-економічного розвитку.

З процесами реструктуризації на макро- та мікрорівні пов'язуються, як правило, вихід підприємств з кризового стану, проникнення на нові ринки, підвищення рентабельності, внаслідок чого відбуваються формування економічної поведінки та організація управління підприємством за законами ринкової економіки. Значно менше уваги приділяється питанням активізації іннова-

ційної діяльності, розроблення і впровадження науково-технічних нововведень. Це зумовлено як безпосередньо складністю процесу реструктуризації підприємств, так і недооцінкою інновацій як чинника економічного зростання, котрий в найкращий спосіб дає змогу адаптувати діяльність підприємства до ринкового середовища.

Інновації визначають конкурентоспроможність продукції та підприємства, сприяють прогресивним змінам у виробництві. Особливого значення набувають інновації в плані вирішення актуальних завдань ресурсозбереження, екології, що сприяють подоланню труднощів, пов'язаних з обмеженістю в Україні матеріальних та енергетичних ресурсів. Інноваційна діяльність позитивно впливає на розвиток нових форм організації та управління. Водночас для розвитку інноваційного процесу необхідні значні інвестиційні вкладення.

Основним напрямком інвестування всіх сфер виробництва є капітальні вкладення у будівництво, реконструкцію і розширення підприємств. Інвестиційний процес — це процес реалізації капітальних вкладень, що відображає сутність розширеного відтворення основних фондів.

Водночас поліпшення роботи будівельного комплексу нерозривно пов'язане з активізацією інвестиційної діяльності у країні. Тому, розглядаючи питання реструктуризації будівельного комплексу, насамперед необхідно вивчити на-

прямки руху інвестиційних коштів і зміни у структурі капітальних вкладень як чинники, від яких повністю залежить функціонування будівництва як галузі. Зростання інвестицій породжує попит на будівельно-монтажні роботи і створює сприятливі умови для розвитку будівельного комплексу. Крім того, значні кошти інвестуються безпосередньо в розвиток будівельного комплексу, а будівельні організації спрямовують амортизаційні відрахування і частину планових нагромаджень на розвиток виробництва.

Інвестиційний процес в Україні нині характеризується відходом банків від довгострокового кредитування виробничого сектора, послабленням державного регулювання інвестиційного процесу загалом, продовженням експорту капіталу за кордон, наявністю інфляційних процесів, недостатністю грошових коштів в обігу, недосконалістю і нестабільністю правової бази, високим рівнем підприємницького і кредитного ризиків, недосконалістю інвестиційної інфраструктури.

Аналіз динаміки інвестицій в Україні свідчить, що внаслідок економічної кризи інвестиції в основний капітал зменшилися з 32448 млн грн в 1992 р. до 12197 млн грн в 1999 р. Однак зазначимо, що починаючи з 1997 р. обсяг інвестицій стабілізувався і в наступні роки інвестиційна діяльність поживалася.

Сьогодні 51,1 % всіх інвестицій освоюють державні підприємства і організації. Враховуючи значущість державного сектора, вплив держави на регулювання інвестицій має бути значним. Він визначається планами і програмами розвитку народного господарства, бюджетами та передбаченими в них обсягами державного фінансування. При цьому створюють пільгові умови інвесторам, які здійснюють інвестиції у найважливіші для людини сфери, насамперед у соціальну сферу, технічне вдосконалення виробництва, упродовження відкриттів і винаходів.

Успішна реалізація інноваційних проектів можлива лише за умов активної діяльності інноваційного посередника — підприємницької структури, призначенням якої є узгодження діяльності учасників інноваційного процесу. Створити таку структуру можна шляхом реструктуризації фінансових та інформаційних інноваційних фондів, а в деяких випадках — інвестиційних фондів і компаній. Основні функції таких інноваційних посередників:

- організація маркетингових досліджень та впровадження їх результатів;

- консалтингова діяльність, пов'язана з консультуванням з питань управління інноваційним процесом;
- юридична та інформаційна допомога в оформленні об'єктів інтелектуальної власності, інформаційне забезпечення взаємодії учасників інноваційного процесу;
- ґрунтовна експертна оцінка запропонованої розробки чи винаходу щодо можливості його прикладного застосування і визначення економічної діяльності та комерційного успіху на ринку;
- здійснення заходів щодо пошуку та акумуляції фінансових ресурсів шляхом залучення коштів інвестиційних фондів та інших заінтересованих осіб з метою реалізації інтелектуальних продуктів.

Основними напрямками інвестиційної стратегії з погляду максимальної ефективності тепер і в найближчій перспективі будуть:

- покращення відтворюваної структури капітальних вкладень, підвищення питомої ваги витрат на технічне переозброєння і реконструкцію діючих підприємств за рахунок зменшення питомої ваги нового будівництва у виробничій сфері;
- удосконалення технологічної структури капітальних вкладень, збільшення в її складі питомої ваги устаткування і скорочення відповідно будівельно-монтажних робіт;
- зміна галузевої структури капітальних вкладень з погляду значного підвищення життєвого рівня населення на користь галузей, що виробляють продукти харчування і предмети особистого споживання;
- пріоритетне забезпечення капітальними вкладеннями прогресивних напрямків науково-технічного прогресу, які сприяють зниженню ресурсомісткості виробництва і підвищенню якості продукції;
- збільшення обсягів капітальних вкладень на реалізацію житлової та інших соціальних програм;
- збалансованість інвестиційного процесу.

Серед низки заходів, спрямованих на створення сприятливого інвестиційного клімату, першочерговим ми вважаємо стабілізацію макроекономічної ситуації у країні, удосконалення та стабільність нормативної бази, що регулює інвестиційні процеси, прискорення приватизації та стабілізацію цього процесу, скорочення обмежень стосовно реструктуризації приватизованих підприємств, розвиток вітчизняного ринку цінних

паперів і його інфраструктурних елементів, зміцнення позитивного міжнародного іміджу України.

Література

1. Федоренко В. Г. Інвестиції і капітальне будівництво в ринкових умовах. — К.: Міжнар. фінансова агенція, 1998.
2. Федоренко В. Г. Інвестиційний менеджмент. — К.: МАУП, 1999.
3. Федоренко В. Г., Мариніч І. О. Вплив реструктуризації в підвищенні ефективності капітального будівництва в Україні // Будівництво України. — 2000. — № 6.